

топос на Пенчо Славейков на духовното себепостигане се превръща у Яворов в доста парадоксален гещалт на себепревъзможването. "Към брега" изговаря внушенията на "Тома" посредством маринистични, пределно абстрахирани реалии: Азът, издигнат над битовата и плътска емпирия, над жалкото суетене, е обречен на недосегаем, глух покой, на маргиналност: "Затулят се нататък корабите малки, /без дия да оставят гмежите им жалки..." Подобно на Тома, той пребивава в своя странен уют на безсетивност, презрение, омерзение. Разбира се, -чрез изненадващия химнично-апологетичен изказ "Да славим пролетта" би трябвало да осъществи радикален пробив в дискурса, да преломи напластените дотук мрачни сугестии във внезапно избликлала дионисиевска оргиастичност и опиянение. Нирвана става постижима в освободеността от "злобното време", във вакханалното сливане на първоначалата - в синтеза на светлината и мрака, на Слънце и Земя, на Дух и Материя. Сякаш набелязаният дотук интертекст изведнъж се пропуска и проваля и действително Яворовото обглеждане на Нирвана като че ли е намерило оптимален изход, ако не ни убягваше твърде значещата подробност - изказът в този, общо взето неяворовски, насилно жизнерадостен химн е изцяло условен. Всъщност става дума за една макроверсия на любовната лирика на поета, в която априорно се вещае сбъдването на екстаза, в която Азът пламенно възжелава, предчувства и изживява сладостните мигове... хипотетично. Химничната структура се оказва включена в общата стратегия на разуверяване в Нирвана, едно подобно на "Песен на песента ми" непоколебимоманифестно изричане на невъзможната възможност. Точно поради това "Възхожда тя", чийто основен мотив е трансцендентализирането на любимата, трябва да отпадне - резкият преход към "По-близо до заход" е разтърсващ и целенасочено дисконтинуален. След ненадейния, мнимо светъл прорез все по-усилено и безапелативно се вещае мракът, неведомостта на битието, сугерирана е тезата за фаталния устрем на човека към заника, краха, края, нищото. Но ултимативният фатализъм е последван от съвсем различен изказан модус - от приглушената, почти импресионистична миньорност на "Майска вечер" и "Недейте я разбужда". Сякаш дълговъзжеланата Нирвана най-сетне неусетно се е сбъднала: Азът тъне в омиротвореност, сетивата са приспани, субективното е разтворено, приютено в Другостта. Единствено мотивът "бдене" /"Нощта бди